

EXPUNERE DE MOTIVE

În baza Legii nr. 189 din 2 noiembrie 2000 persoanele, cetățeni români care au suferit eprsecuții de natură etnică în perioada 6 septembrie 1940 – 6 martie 1945 au obținut unele drepturi, printre care și o indemnizațielunară care, prin indexare, odată cu rata inflației, a ajuns la suma de aproximativ 53 lei (RON) lunar pentru fiecare an de strămutare. De această indemnizație beneficiază membrii Asociației Foștilor Refugiați, Strămutați și Expulzați din Ardealul de Nord ca refugiați din Ardealul de Nord după ocuparea acestui teritoriu de către armata și autoritățile maghiare în urma Dictatului de la Viena din30 august 1940.

Apariția Legii nr. 232 din 9 iunie 2006 pentru modificarea Decretului-Lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, am apreciat grija pe care o nutresc autorii acestei legi față de o largă categorie de oameni care a avut de suferit ororile unui regim totalitar prin persecuții de natură politică – detenții, torturi, deportări, confiscări ale unor bunuri și altele de asemenea natură. Această inițiativă legislativă aduce o nouă compensare reparatorie celor care au fost victimele odioasei epoci după cel de-al doilea război mondial și până la revoluția din 1989, prin mărirea cuantumului indemnizației lunare la 100 lei (RON) pentru fiecare an de detenție , strămutare în alte localități, deportare în străinătate sau prizonierat, ca și mărirea indemnizației la 100 lei (RON) pentru soțul (soția) supraviețuitor celor aflați în situații asemănătoare detaliate de art. 4 al legii.

Pe de altă parte, este îndeobște cunoscut faptul că Legea nr. 189/2000 prin care este aprobată Ordonanța Guvernului României nr. 105/1999 este o completare a Decretului-Lege nr.118/1990, existinsă asupra perioadei 6 septembrie 1940 - 6 martie 1945, care prin conținutul ei acordă drepturi asemănătoare. Asemănarea prevederilor celor două legi este bazată și pe asemănarea suferințelor categoriilor de persoane la care se referă, dintre care, cele prevăzute de Decretul –Lege nr. 118/1990 au fost mai cunoscute în perioada apariției acestui act normativ, perioada la care se referă fiind mai apropiată din punct de vedere istoric, se poate spune chiar contemporană epocii noastre. Categoriile de persoane la care se referă Legea nr. 189/2000 au avut de suferit ororile și

vicisitudinile cauzate de strămutările și expulzările din locurile de obârșie după odiosul Dictat de la Viena, suprapuse peste ororile celui de-al doilea război mondial. Aceste fapte petrecându-se cu multe decenii în urmă au devenit istorie, iar foarte mulți contemporani, mai ales cei tineri, le cunosc mai puțin sau chiar deloc. Una este să cunoști unele lucruri citind istorie și cu totul altceva să treci prin grozăviile întâmplărilor celor care au suferit asemenea orori.

Reamintim câteva aspecte din documentele istorice ale întâmplărilor.

Dictatul de la Viena din 30 august 1940 avea și următoarele prevederi:

Art. 2, alin. 3: „Guvernul real român și Guvernul regal ungar se vor îngriji ca evacuarea și ocuparea să se desfășoare în perfectă liniște și ordine.

Art. 3. Toți cetățenii români stabiliți actualmente în teritoriul pe care România va trebui să-l cedeze, vor dobândi de drept cetățenia ungară. Ei vor avea dreptul de a opta pentru cetățenia română în termen de 6 (șase luni). Persoanele care vor face uz de acest drept de opțiune vor trebui să părăsească teritoriul ungar într-un termen ulterior de un an și vor fi primite în România ...”, iar la alin. 2: „Ungaria este obligată să soluționeze, în mod binevoitor și generos toate cheltuielile în legătură cu transportul optanților”.

Aceleași prevederi erau incluse la art. 4 pentru cetățenii români de naționalitate maghiară, stabiliți în teritoriul cedat în 1919 de către Ungaria României și care va continua să facă parte din statul român.

Art. 5: „Guvernul regal ungar își asumă obligațiunea solemnă de a considera în totul egale celorlați cetățeni unguri, persoanele care, în baza acestei deciziuni arbitrară, dobândesc cetățenia ungară, dar sunt de naționalitate română. Guvernul regal român își asumă în mod solemn aceleași obligațiuni pentru cetățenii români de naționalitate ungară care rămân în teritoriul statului român.”

Românii din Ardealul de Nord au fost nevoiți și constrânși să se refugieze.

Conform statisticii generale a refugiaților înregistrați de organele teritoriale ale Comisariatului General al Refugiaților din Transilvania în perioada 1940 – 1 decembrie 1943, numărul total al refugiaților a fost de 218.919. La acest număr se mai adaugă fișierul central al Comisariatului, precum și cei aproximativ 250.000 de români din Transilvania care, la pronunțarea sentinței Dictatului de la Viena, se găseau în alte părți ale țării, dar aveau bunuri și familii în teritoriul cedat.

Guvernul român al acelei perioade, la această situație, a rămas pasiv și nu a acționat prompt și cu toată fermitate. Prevederile Dictatului ar fi permis acest lucru. Astfel, la art. 7 al Dictatului era prevăzut: „În cazul în când, în executarea prezentului arbitraj, ar surveni dificultăți sau îndoilei, Guvernul regal român și Guvernul regal ungar se vor înțelege în mod direct. În cazul când nu ar reuși să cadă de acord asupra vreunei chestiuni oarecare, cele două guverne vor supune chestiunea Guvernului regal italian și Guvernului german, care vor lua în această privință o hotărâre definitivă.”

Românii din Ardealul de Nord, după părăsirea căminelor din localitățile de domiciliu, prin strămutare sau expulzare, li s-a adăugat lipsa mijloacelor de existență, a locurilor de muncă și, în același timp, a locuințelor și altele, atunci când au fost nevoiți să se stabilească undeva în restul teritoriului românesc.

Refugiații, strămutații sau expulzații din Ardealul de Nord în urma Dictatului de la Viena din 30 august 1940, ca beneficiari ai Legii nr. 189/2000 cu modificările și completările ulterioare, merită să li se acorde o mărire a indemnizației lunare prevăzută în această lege, așa cum au primit și persoanele beneficiare ale Decretului-Lege nr. 118/1990 prin Legea nr. 232 din 9 iunie 2006. această cu atât mai mult cu cât, deși art. 4 din Legea nr. 189/2000 prevedea indexarea indemnizației odată cu rata inflației, această nu s-a întâmplat timp de 15 luni, în perioada septembrie 2004 – ianuarie 2006. De asemenea, mai menționăm faptul că persoanelor strămutate, refugiate sau expulzate din Ardealul de Nord, care au avut importante pierderi prin incendierea caselor și a bunurilor din case, confiscarea animalelor și a bunurilor necesare traiului, confiscarea sau distrugerea recoltelor și multe altele, nu li s-a acordat nici o compensație materială așa cum a fost acordată refugiaților din Basarabia și Bucovina sau celor care au făcut obiectul unui schimb de populație din cadrilater.

Propunem majorarea indemnizației lunare așa cum a fost realizată și pentru beneficiarii Decretului-Lege nr. 118/1990. Aceasta cu atât mai mult cu cât aproape toți beneficiarii Legii nr. 189/2000 sunt persoane cu vârsta de peste 62 de ani și care merită acum când se îndreaptă spre sfârșitul existenței pământești să primească această modestă reparație materială.

În sensul celor prezentate mai sus, vă supunem aprobării prezentul proiect de modificare și completare a **Legii nr. nr. 189 din 2 noiembrie 2000 privind aprobarea**

Ordonanței Guvernului nr.105/1999 pentru modificarea și completarea Decretului-lege nr.118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările ulterioare.

INIȚIATOR:

Mircia Giurgiu – deputat independent

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'M. Giurgiu', written in a cursive style.